

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Tárgy: A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának a fosszilis tüzelőanyagokból történő fenntartható villamosenergia-termelés rövid időn belüli demonstrációjának támogatásáról

COM(2008) 13 végleges

(2009/C 77/13)

2008. január 23-án az Európai Bizottság úgy határozott, hogy az Európai Közösséget létrehozó szerződés 262. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a következő tárgyban:

A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának a fosszilis tüzelőanyagokból történő fenntartható villamosenergia-termelés rövid időn belüli demonstrációjának támogatásáról

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Közlekedés, energia, infrastruktúra és információs társadalom” szekció 2008. július 16-án elfogadta véleményét. (Előadó: Jan SIMONS.)

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2008. szeptember 17–18-án tartott 447. plenáris ülésén (a 2008. szeptember 17-i ülésnapon) 143 szavazattal 3 ellenében, 5 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Következtetések

1.1 Az EGSZB támogatja a CET (szén-dioxid-elkülönítés és -tárolás) erőművekben történő demonstrációjának előmozdítására vonatkozóan az európai bizottsági közleményben szereplő mechanizmusokat, azonban a finanszírozási kapacitás és az egyértelműen megállapított, középtávú (2010–2020) és hosszú távú (2020 és azon túl) finanszírozási lehetőségek hiánya aggodalomra ad okot.

1.2 Biztosítani kellene, hogy az európai bizottsági finanszírozási kapacitás hiánya részben kompenzálható legyen az európai kibocsátáskereskedelmi rendszerből (EU ETS) származó bevételekkel, pl. 2013-at követően a kibocsátási kvóták energiatermelő szektorbeli árverése révén. Fontos megjegyeznünk, hogy eddig közösségi szinten nem javasoltak semmilyen specifikus pénzügyi rendszert (még az alapvető biztonságot illetően sem).

1.3 Fontos, hogy legkésőbb 2009 végéig egyértelmű és jól megalapozott pénzügyi feltételek álljanak rendelkezésre. Csak ez biztosíthatja a pénzügyi alapot ahhoz, hogy megkezdődjön a nagyszabású CET-demonstrációs létesítmények előkészítése, és azok 2015-re működőképessé válhassanak.

1.4 Az EU ETS-ből származó bevételeket 2013-tól nemzeti szinten, az átdolgozott EU ETS irányelv végrehajtásának keretében kell beszedni.

1.5 Az Európai Bizottság elgondolása, hogy nemzeti EU ETS árveréseket tartsanak, melyeknek keretében a teljes bevétel 20 %-át kötelező jelleggel a CO₂-kibocsátás csökkentését támogató intézkedésekre fordítják, teljesen alkalmatlan, és elszalasztott finanszírozási lehetőséget jelent. A tagállamokat határozottan sürgetni kellene, hogy alapvetően vizsgálják felül az EU ETS-ből származó bevételekkel kapcsolatban alkotott álláspontjukat, és az összes EU ETS bevételt fordítsák az alacsony szén-dioxid-kibocsátású és szén-dioxid semleges technológiák támo-

gatására, specifikus keretet hagyva a CET-nek is. Így hozzáférhetővé válhatna az a sok milliárd euró, amely a nagyszabású CET-projektek korai demonstrációjához szükséges, az Európai Bizottságnak azonban jelenleg nem áll rendelkezésére.

1.6 Az Európai Bizottságnak tervet kellene kidolgoznia, amelyben meghatározzák az európai ipari kezdeményezés szervezeti felépítését és szerepét, biztosítva, hogy az kiegészít más kezdeményezéseket, azonban azokkal nincs átfedésben, ideértve a hetedik keretprogram által támogatott projekteket, a zéró kibocsátású, fosszilis tüzelőanyaggal működő erőművek európai technológiai platformját és az európai irányadó programot.

1.7 Az EGSZB egyetért azzal, hogy közös európai CO₂-szállítási és -tárolási infrastruktúrára van szükség. Egész Európára kiterjedő szállítási rendszer szükséges azon tagállamok bevonása érdekében, amelyek maguk nem képesek nemzeti tárolási létesítményeket létrehozni.

1.8 Mivel a közlekedés létfontosságú eleme egy nagyszabású CET-infrastruktúra létrehozatalának, az EU elfogadhatná a CESZT rövidítést (a szén-dioxid elkülönítése, szállítása és tárolása, amely tehát a szállítást is magában foglalná).

2. Háttér ⁽¹⁾

2.1 Az CET teljes értékteremtési láncának fejlődése a CO₂ elkülönítésével, szállításával és tárolásával együtt továbbra is kezdeti – egyes esetekben kísérleti – szakaszban van. A hagyományos erőmű-technológia hatékonyságának növelésére irányuló intézkedések másfelől viszont fokozatosan fejlődnek. Mivel az elkövetkező évtizedekben sürgősen szükség lesz az erőmű-kapacitások helyettesítésére, az EGSZB pragmatikus eljárást: a két technológia párhuzamos továbbfejlesztését ajánlja. Míg a nagyobb határfok fejlesztését messzemenően rá lehet hagyni a

⁽¹⁾ Lásd az EGSZB véleményét a következő tárgyban: Javaslat európai parlamenti és tanácsi irányelvre a szén-dioxid geológiai tárolásáról, valamint a 85/337/EGK és a 96/61/EK tanácsi irányelv, a 2000/60/EK, a 2001/80/EK, a 2004/35/EK és a 2006/12/EK irányelv és az 1013/2006/EK rendelet módosításáról (COM(2008) 18 végleges – 2008/0015 (COD)) – CESE 1203/2008 (NAT/401), 4. pont.

piacra, a CET-technológiákhoz – az erőművekhez csakúgy, mint az infrastruktúrákhoz – a demonstrációs szakaszban és a piacra történő bevezetés szakaszában kiegészítő támogatásra van szükség.

2.2 A CET-technológiát két fejlődési irányvonal mentén alkalmazták: (a) integrált erőmű-technológia, melynek része a CO₂ égetési folyamat előtti elkülönítése, illetve (b) égetést követő technológia, melynek keretében a CO₂-t égetés után kimossák a füstgázból (CO₂-mosás). A megfelelő fejlesztést követően a (b) módszer alkalmas lehet a jelenleg építés alatt álló, igen hatékony új erőművekben való alkalmazásra, amennyiben egyes erőműveket megfelelően terveznek („kivonásra felkészített erőművek”). Mindkét említett fejlesztési irányvonal közös sajátossága, hogy az ilyen módon lekötött CO₂-t az erőműből megfelelő tárolólétesítménybe kell szállítani.

2.3 A társadalmi és politikai elfogadottság érdekében döntő jelentőségű a CO₂ biztonságos és hosszú távú tárolásának kérdése. A végső elemzés során ez a szempont a technológia tekintetében kihívást jelentő legfőbb környezetvédelmi kérdés⁽²⁾.

2.4 A 2008. június 9-én Aomoriban (Japán) tartott ülésen a nyolc gazdasági nagyhatalom csoportja (G8) megállapodott abban, hogy 20 nagyszabású, a CO₂ elkülönítése és tárolása technológiájának (CET) demonstrációját szolgáló projektet indít útjára 2010-ig azzal a céllal, hogy támogassa a CET 2020-tól való széles körű alkalmazásának technológiai fejlesztését és költségszökkentését.

2.5 A G8-ak ülésén az Egyesült Királyság, Kanada, Olaszország, Japán, Franciaország, Németország, Oroszország, az Egyesült Államok, Kína, India és Dél-Korea képviselői vettek részt.

2.6 A G8-ak CET melletti kötelezettségvállalását támogatandó az Egyesült Államok Energiaügyi Minisztériuma (DOE) ígéretet tett arra, hogy FutureGen programjának keretében biztosítja a CET technológia több kereskedelmi léptékű, integrált szén-gázosításos kombinált ciklusú blokkhoz (IGCC) való hozzáadásának finanszírozását vagy egyéb, a tiszta szén fejlett technológiáján alapuló erőművek finanszírozását. Az Egyesült Államok hét regionális, a szén-dioxid tárolása érdekében létrejött partnerséget is finanszíroz, hogy demonstrálja a szén-dioxid nagy volumenű, hosszú távú földi tárolásának hatékonyságát.

2.7 A G8-ak CET-re vonatkozó bejelentése összhangban áll a Nemzetközi Energiaügynökség ajánlásával, amely a CET technológia alkalmazását sürgeti az üvegházhatású gázok kibocsátásának 2050-ig történő 50 %-os csökkentésére irányuló megoldáscsomag részeként.

3. Az európai bizottsági közlemény lényegi tartalma

3.1 A szén-dioxid elkülönítésének és tárolásának technológiái (a továbbiakban: CET) kulcsfontosságúak azon létező vagy kialakulóban lévő technológiák között, amelyek magukban hordozzák a szén-dioxid-kibocsátás csökkentésének lehetőségét,

⁽²⁾ Lásd elsősorban a Nemzetközi Energiaügynökség (IEA) jelentését, az *Energy systems analysis of CCS Technology; PRIMES model scenarios* című elemzést, valamint a szén-dioxid geológiai tárolásáról szóló CESE 1203/2008 (NAT/401) sz. vélemény 5.3.2., 5.15.1, illetve 5.15.2. pontját.

amire szükség van ahhoz, hogy a 2020-on túli időszakra meghatározott célokat el lehessen érni⁽³⁾.

3.2 A CO₂ elkülönítése és tárolása technológiájának széles körű alkalmazása az erőművekben kereskedelmileg megvalósítható lesz 10-15 éven belül, miáltal lehetővé válik az, hogy ez a technológia a kibocsátáskereskedelmi rendszer vezérelte rendszeren belül 2020-ra vagy rövidebb idővel azután a fosszilis üzemanyagból a villamosenergia-termelés során kibocsátott CO₂ kiküszöbölésének alapvetően fontos eszközeként megálljon a saját lábán.

3.3 ez Azonban csak akkor valósul meg, ha azonnal elkezdjük megtenni a szükséges előkészítő lépéseket; a korai demonstráció különösen fontos ahhoz, hogy – a világszinten már kifejlesztett és más alkalmazásokban már használt – szén-dioxid elkülönítési és -tárolási technológiákat megfelelően hozzáigazítsák a villamosenergia-termelésben való széles körű alkalmazáshoz.

3.4 Az Európai Tanács 2007 márciusában, majd 2008 márciusában újfent jóváhagyta az Európai Bizottság azon szándékát, hogy elősegítse akár 12, a kereskedelmi energiatermelésben fenntartható fosszilis tüzelőanyagú demonstrációs erőmű 2015-re történő megépítését és működtetését.

3.5 E közlemény az Európai Bizottságnak a szén-dioxid geológiai tárolásáról szóló, a CET-technológia számára az Unióban jogi keret létrehozó irányelvre tett javaslatát egészíti ki, és viszi előbbre a CET terén végzett munkát azáltal, hogy a szén-dioxid-elkülönítési és -tárolási technológia nagy volumenű demonstrációinak koordinációjához és hatékony támogatásához kíván létrehozni egy struktúrát, és megteremteni a körülményeket ahhoz, hogy erőművek egész sorában eszközölhessenek jelentős ipari befektetéseket.

3.6 Feltétlenül fontos, hogy a CET-technológiával kapcsolatos európai erőfeszítések – egy integrált, összpontosított kutatás-fejlesztést, népszerűsítést és beleegyezési intézkedéseket is magában foglaló szakpolitikai kereten belül – amilyen gyorsan csak lehet, elinduljanak. Az Európai Bizottság szerint a demonstráció 7 éves késlekedése hasonló mértékű késedelemhez vezetne a CET világszintű bevezetése terén is, és ez 2050-ig világszerte több mint 90 Gt megelőzhető szén-dioxid-kibocsátással járhatna⁽⁴⁾, ami az Unió jelenlegi összes éves szén-dioxid-kibocsátása több mint 20-szorosának felel meg.

3.7 Az európai ipar európai bizottsági ösztönzőkkel és garanciákkal támogatott egyértelmű és döntő kötelezettségvállalásai alapvetően fontosak, amennyiben a hozzájárulásokat közpénzből kívánják finanszírozni. Különösen azoknak a tagállamoknak, kellene támogatási intézkedéseket indítaniuk a CET korai demonstrációjára, amelyek jövőbeli energiaszerkezetüket a szénre kívánják alapozni.

⁽³⁾ Az égési hatékonyság fokozása ugyan elengedhetetlen lesz, ez azonban önmagában még nem elegendő a szén-dioxid-kibocsátás megfelelő mértékű csökkentésének teljesítéséhez.

⁽⁴⁾ A Nemzetközi Energiaügynökség hatásvizsgálatának összefoglalása.

3.8 Kétféle fő akadályról történik említés:

- Jogalkotási és biztonsági akadályok: ezek a problémák idővel, lényeges többletköltség nélkül leküzdhetők. Amennyiben egy szabályozási keret biztosítja a kockázatenyhítést, a jogi akadályokkal foglalkozni lehet.
- Gazdasági akadályok: becslések szerint a CET költségei 35 EUR/CO₂ tonna körül lesznek 2020-ban, és úgy vélik, hogy ezt a kibocsátási kvóták értéke könnyen fedezhetné.

Az európai bizottsági dokumentum továbbá megállapítja, hogy a nemzetközi szabályozásban lehetőség van vezető szerep vállalására.

3.9 A javasolt európai ipari kezdeményezésnek az úttörő szelleműek erőfeszítéseit demonstrációs projektek hálózatában kellene összekapcsolnia. Ez hozzá kellene járuljon a tapasztalat- és információcseréhez, a lakosság tudatosságának növeléséhez, és hozzá kell járulnia a teljes CET-értéklánc kialakítását célzó politikákhoz. Emellett a javasolt európai ipari kezdeményezés várhatóan a nemzeti és nemzetközi finanszírozás e területre való vonzásában is szerepet játszik.

3.10 Az Európai Bizottság megállapítja, hogy csak minimális támogatást tud nyújtani, és ezért arra összpontosít, hogy az úttörő szelleműek általi, illetve a nemzeti kormányoktól és a nemzetközi civil szervezetektől érkező közpénzekből történő finanszírozást ösztönözze.

3.11 Három intézkedést határoznak meg:

- az úttörő szelleműek mozgósítása az ágazatban az élenjáró program révén és valós kereskedelmi haszon biztosítása;
- az Európai Bizottság hajlandósága arra, hogy eseti alapon lehetővé tegye az állami támogatás és az egyéb preferenciális, tagállami intézkedések használatát;
- uniós szintű finanszírozás mozgósítása: az Európai Bizottság és az EBB specifikus kezdeményezése, amelynek keretében finanszírozási/kockázatmentesítési eszközöket dolgoznak ki.

Emellett rámutatnak, hogy minél tovább késlekedik az ipar a CET alkalmazásával, a politikai döntéshozók annál inkább rákényszerülnek a kötelező intézkedések bevezetésére.

3.12 A közös európai CO₂-szállítási és -tárolási infrastruktúra szükségességével is foglalkoznak. Tervezik a TEN-E iránymutatásoknak a CET-et is magában foglaló felülvizsgálatát.

4. Az európai bizottsági felkérés kontextusa

4.1 Az éghajlatváltozásról és az energiaellátás biztonságát érő fenyegetésekről szóló, 2007. márciusi tanácsi határozatot követően az Európai Bizottság intézkedéscsomagot javasolt különálló dokumentumok formájában a tanácsi határozatok által megállapított célkitűzések teljesítése érdekében. Ezek az intézkedések az

energiahatékonyságra, a megújuló energia forrásainak támogatására és a releváns innovatív technológiák kifejlesztésére és alkalmazására összpontosítanak. Az EGSZB minden egyes intézkedésről saját véleményét dolgozott ki ⁽⁵⁾.

4.2 Ebben a kontextusban az egyik alapvető fontosságú terület olyan módszerek kialakítása, melyekkel lényeges mértékben csökkenthető a fosszilis üzemanyagok felhasználásából adódó üvegházhatásúgáz-kibocsátás. Ez képezi ennek a véleménynek a tárgyát.

4.3 Ez a vélemény illeszkedik az EGSZB ugyanezen technológiáról szóló véleményéhez ⁽⁶⁾, amely a szén-dioxid geológiai tárolásáról szóló irányelvre tett európai bizottsági javaslatot tárgyalja.

5. Általános megjegyzések

5.1 Közleményében az Európai Bizottság ismételt felhívja a figyelmet arra, hogy terveinek sikere érdekében rendkívül fontos annak korai szakaszban történő demonstrálása, hogy (a) az európai kibocsátáskereskedelmi rendszer (EU ETS) kulcsszerepet játszik majd, és (b) van lehetőség „valódi kereskedelmi előnyökre”. Az EU ETS nyilvánvalóan valódi kereskedelmi előnyöket ígér az úttörő szelleműek számára. Azonban túl későn érkeznek, ha az Európai Bizottság 2009 végéig nem határoz meg egy egyértelmű és végleges szabályozási alapkeretet a 2012 utáni EU ETS rendszer vonatkozásában.

2009 végéig az ágazatnak szilárd alapra lesz szüksége beruházási döntései meghozatalához annak érdekében, hogy időben megkezdjék a tervezési és építési szakaszt az első CET létesítmények 2015-re való működőképessé tételéhez. Ez a szempont nem kapott elég hangsúlyt, különösen az EU ETS jelenleg nem egyértelmű helyzete, valamint az iparnak és a nemzeti kormányoknak címzett erőtlén európai bizottsági felhívások fényében, amelyek bizonytalanná teszik a finanszírozás kérdését.

5.2 Az EU ETS valóban fontos szén-dioxid piacot jelent, amely igen eredményes lehet, azonban csak akkor, ha a rendszert határozottan olyan irányba terelik, hogy olyan árat állapítsanak meg a kibocsátási kvótákra, amely bőven fedezi a szén-dioxid csökkentésére irányuló intézkedések többletköltségeit. Amennyiben az Európai Bizottság nem állapít meg egyértelmű rendelkezéseket az árverésre és a szóban forgó begyűjtött bevételekre vonatkozó szabályokat és alkalmazási köröket illetően, valamint ha nem vállal felügyeleti szerepet, a potenciális befektetők a túl magas fokú bizonytalanság miatt várhatólag a kivárási álláspontjára fognak helyezkedni.

⁽⁵⁾ NAT/399, NAT/400, NAT/401 és TEN/334, TEN/338, TEN/341.

⁽⁶⁾ A NAT/401. sz. vélemény (CESE 1203/2008), melynek tárgya a szén-dioxid geológiai tárolásáról, valamint a 85/337/EGK és a 96/61/EK tanácsi irányelv, a 2000/60/EK, a 2001/80/EK, a 2004/35/EK és a 2006/12/EK irányelv és az 1013/2006/EK rendelet módosításáról szóló európai parlamenti és tanácsi irányelvre tett európai bizottsági javaslat (COM(2008) 18 végleges – 2008/0015 (COD)).

5.3 Egy közös európai CO₂-szállítási és -tárolási infrastruktúra valóban egyértelműen előmozdítaná a CET egész Európára kiterjedő, széles körű megvalósítását. Egyes tagállamok maguk nem feltétlenül képesek nemzeti tárolási létesítményeket létrehozni⁽⁷⁾. Lehetőség szerint fel kell használni a meglévő, használaton kívüli infrastruktúrát vagy a más infrastruktúrával integrált új létesítményeket. Tekintettel a szállítás jelentőségére, az EGSZB akár azt is javasolná, hogy fogadják el a szállítást már konkrétan magában foglaló CESZT rövidítést (a szén-dioxid elkülönítése, szállítása és tárolása), függetlenül attól, hogy a CET már nemzetközileg ismert és elismert rövidítésnek számít.

5.4 Az Európai Bizottság komoly terhet ró a nemzeti hatóságokra a CET finanszírozása tekintetében, mivel jelenlegi költségvetéséből jelentős hozzájárulásra nincs lehetősége. Tekintettel arra, hogy a szóban forgó téma az EU számára fontos kérdés, illetve arra, hogy közösségi szintű felügyeletre van szükség a demonstrációs projektek sikerének biztosítása érdekében, az Európai Bizottságnak a jelenleg tervezettnél jóval nagyobb részt kellene vállalnia a CET-projektek finanszírozásában, és szükség esetén ezt a tagállamok által nyújtott hozzájárulásokkal kell kiegészíteni⁽⁸⁾.

5.4.1 A kibocsátási jogok EU ETS keretében történő elárverezése alkalmat nyújtott a nem kielégítő mértékű európai bizottsági finanszírozás problémájának kezelésére. Jelenleg csupán 20 %-ot szánnak az alacsony szén-dioxid-kibocsátású és szén-dioxid-semleges technológiák támogatására. A tagállamokat határozottan sürgetni kellene, hogy alapvetően vizsgálják felül az EU ETS-ből származó bevételekkel kapcsolatban alkotott álláspontjukat, és az összes EU ETS bevételt fordítsák az alacsony szén-dioxid-kibocsátású és szén-dioxid-semleges technológiák támogatására, specifikus keretet hagyva a CET-nek is⁽⁹⁾. Így hozzáférhetővé válhatna az a sok milliárd euró, amely a nagyszabású CET-projektek korai demonstrációjához szükséges, az Európai Bizottságnak azonban jelenleg nem áll rendelkezésére.

5.4.2 Ezenfelül – ahogyan azt az Európai Bizottság már korábban javasolta – jelentősen, 15 %-kal meg lehetne növelni a hetedik kutatási és technológiafejlesztési keretprogram (FP7) energia-költségvetését, ami a kutatásba és fejlesztésbe beruházott GDP arányának 2 %-osról 3 %-osra való növeléséhez vezetne. Ilyen módon az FP7 valóban hozzá tudna járulni a CET demonstrációjának ösztönzéséhez.

5.4.3 Számos egyéb intézkedést is támogatnak a hetedik keretprogram keretében, amelyek szintén hozzájárulhatnak a nagyszabású demonstrációs projektek előkészítéséhez. A különböző intézkedéseket egyértelműen a demonstráció előmozdítására javasolt mechanizmusokhoz kellene kapcsolni.

⁽⁷⁾ Lásd a 2. lábjegyzetben említett „Primes” tanulmányt és a hozzá csatolt idevágó térképeket.

⁽⁸⁾ Ugyanakkor egyéb javaslatok is léteznek a finanszírozási holtpontról való kimozdulásra – lásd a *Financing woes plague EU Climate technologies*. [Az EU éghajlat-változási technológiai finanszírozási nehézségekkel küszködnek] című, 2008. február 27-én, szerdán megjelent EurActive.com cikket.

⁽⁹⁾ Az európai parlamenti javaslatokban jelenleg 60 és 500 milliárd euró közötti ETS bevételi összeg elkülönítését mérlegelik nagyszabású kereskedelmi demonstrációs projektek javára (módosítva azt az irányelvet, amely a 2003/87/EK irányelvet az üvegházhatást okozó gázok kibocsátási egységei Közösségen belüli kereskedelmi rendszerének továbbfejlesztése és kiterjesztése tekintetében módosítja (COM(2008) 16 végleges).

5.5 Nem történik említés arról, hogy az *európai ipari kezdeményezés* hogyan illeszkedik más olyan intézkedések és kezdeményezések körébe, melyekben az Európai Bizottság is érintett⁽¹⁰⁾. Az integrált megközelítés biztosításához alapvető fontosságú a meghozandó intézkedések meghatározása.

5.6 Várható, hogy a CET-technológiák fejlesztése és végrehajtása lényegesen kedvezően hat majd az európai foglalkoztatásra. A CET-berendezéseket és a CET szállítási infrastruktúráját biztosító vállalatok közül több európai székhelyű. A CET világszintű bevezetésének esetén ezek pl. berendezéseket és csővezetéseket is értékesítenek és szerelnek be. Európa határozott, globális állásponttal rendelkezik a CET-et illetően, ami tovább erősíthető, amennyiben az EU sikeresnek bizonyulna a CET-technológia korai, nagyszabású demonstrálásában Európában⁽¹¹⁾.

5.7 Az EGSZB a „fenntartható” helyett a „tisza” fosszilis tüzelőanyagok kifejezést javasolja. A fenntartható megfelelőbb pl. a nap- és a bioenergia tekintetében, és kevésbé megfelelő az olyan CET-technológiák tekintetében, amelyek hiányt pótolnak, és tiszta módon használják a fosszilis tüzelőanyagokat, míg teljes mértékben sikeresen át nem állunk a fenntartható energiaellátásra.

5.8 Ami a CO₂ biztonságos tárolásának megvalósíthatóságát illeti, e területen máris komoly tapasztalatra sikerült szert tenni, amint azt röviden alább jelezzük:

- i) gázmezők: bizonyított földgáztartalom; igazolásra vár a fokozott gázkitermelés (EGR) potenciálja;
- ii) olajmezők: bizonyított kőolajtartalom; fokozott kőolaj-kitermelési (EOR) gyakorlat az 1970-es évek közepe óta az USA délnyugati részén;
- iii) víztartó rétegek: jelentős potenciál, komoly bizonytalanság; helyszínspecifikus értékelés szükséges, sokéves megfelelő tapasztalat a Sleipner mező Utsira sós víztartó rétegét illetően;
- iv) szénrétegek: érdekes, kihasználásra váró terület a szénrétegben található metán kitermelésének CO₂-befecskendezéssel történő növelésére. Ez azonban még mindig kutatási szakaszban van;
- v) a nagyszabású demonstráció egyik fontos szempontja annak nyilvános kimutatása és igazolása, hogy a szén-dioxid többek között gázmezőkben való tárolása ugyanolyan biztonságos, mint a kőolaj és a földgáz ugyanilyen típusú mezőkből történő kitermelése. Az EGSZB arra kéri az Európai Bizottságot, hogy tegye meg a megfelelő intézkedéseket a nyilvánosság tájékoztatása érdekében.

⁽¹⁰⁾ Ezzel összefüggésben hivatkozni lehet például az európai élenjáró programra vagy a zero kibocsátású erőművek platformjára.

⁽¹¹⁾ Lásd a Nemzetközi Energiaügynökség (IEA) jelentését.

6. Részletes megjegyzések

6.1 Az EGSZB támogatja a CET erőművekben történő demonstrációjának előmozdítására vonatkozóan az európai bizottsági közleményben megállapított mechanizmusokat, azonban több észrevétellel kíván élni.

6.1.1 Az Európai Bizottságnak olyan stratégiát kell meghatároznia, amely biztosítja, hogy az európai ipari kezdeményezés ne mutasson átfedést az európai élenjáró programmal és a zéró kibocsátású, fosszilis tüzelőanyaggal működő erőművek európai technológiai platformjával (ZEP). Szükség van arra, hogy ezeket a tevékenységeket megfelelően összehangolják, és hogy azok egymást kölcsönösen megerősítsék.

6.1.2 Az Európai Bizottság közleményében a következőt említi: „az európai ipari kezdeményezés hatókörét a projekt hálózatán kívülre terjeszteni”. A kijelentés célja nem világos. Azt is hangsúlyozzák, hogy még mindig nem áll rendelkezésre a szükséges finanszírozás. Milyen hozzáadott értéket biztosíthat egy ilyen bővítés, és ez hogyan illeszkedik a CET terén a fent említett intézkedésekhez?

6.2 Az EGSZB nem támogatja a CET-demonstrációk finanszírozásának ösztönzésére irányuló javaslatot, mivel nem elég mélyreható.

6.2.1 A javaslat eseti megközelítést támogat, amelynek értelmében az Európai Bizottság elé nemzeti kezdeményezéseket terjesztenek, és az Európai Bizottság értékeli, hogy milyen állami támogatási és egyéb nemzeti intézkedéseket lehet engedélyezni. Az európai demonstrációs élenjáró projektek sikeres végrehajtása érdekében az Európai Bizottságnak központi koordinációs és felügyeleti szerepet kellene játszania. Ez azt jelentené, hogy az Európai Bizottság felelősséget vállalna az általános finanszírozásért. Az Európai Bizottság hozzájárulásán túl a finanszírozást ezt követően a tagállamoktól származó, erre a célra elkülönített hozzájárulásokkal lehetne kiegészíteni, amelyeket aztán engedélyezett állami támogatásként ismernek el. Ugyanakkor az ágazatnak kötelezettséget kellene vállalnia a finanszírozás és a végrehajtás tekintetében.

6.2.2 A nemzeti hatóságok számára ösztönzőként szolgálna, ha az Európai Bizottság bizonyos feltételek mellett uniós társfinanszírozást garantálna a célzott nemzeti hozzájárulás arányában. Az előre meghatározott társfinanszírozás segíthet elosztatni a projektek finanszírozásával kapcsolatban érzékelhető bizonytalanságot, és meggyorsíthatja ezek fejlesztését.

6.2.3 A demonstrációs projektek finanszírozásának új finanszírozási eszközök révén való ösztönzése önmagában vonzó elgondolás. A végleges elemzésben azonban az ilyen modellek csak akkor lesznek majd eredményesek, ha elfogadható a kockázat, és ha egyértelmű, hogy az egyes esetekben hogyan nyerhetők vissza a hosszú távon felmerülő többletköltségek.

6.3 Az EGSZB örömmel támogatja azt a nézetet, hogy a CET európai kibocsátáskereskedelmi rendszerben (EU ETS) való szerepeltetése fontos ösztönző a nagyszabású demonstrációs projektek európai kontextusban való fejlesztését és végrehajtását illetően. Az Európai Bizottság közleményében arra is rámutat, hogy az úttörő szelleműek számára „valós kereskedelmi haszon” kell, hogy jelentkezzen.

6.4 Ugyanakkor megállapítja, hogy az EU ETS-nek képesnek kell lennie arra, hogy az egyes esetekben felmerülő többletköltségekért kompenzációt biztosítson, vagy akár ennél többet is tegyen. A dolgok jelenlegi állása szerint azonban ez a forgatókönyv az alábbi okokból nem garantálható:

- a 2012 utáni EU ETS-t illetően a helyzet továbbra sem világos;
- feltételezve, hogy a CET az EU ETS része, továbbra is bizonytalanság mutatkozik a kibocsátási kvóták árképzését illetően. Ebben a kontextusban például a következő kérdések a legfontosabbak: a tagállami szintű árverés jellege, alkalmazási köre és ütemezése az uniós szintű plafon keretében vagy a tiszta fejlesztési mechanizmus (CDM) hatása;
- a CET keretében felmerülő tényleges költségek 2012-t követően (korai demonstráció) és 2020 után (kereskedelmi végrehajtás) jelentős mértékben függ a K+F és a gazdasági fejlődés terén elért előrehaladástól (pl. üzemanyagárak, tervezési és építési költségek).

6.5 A kibocsátáskereskedelmi rendszer (EU ETS) fontos lehetőséget kínál arra, hogy az úttörő szelleműek valós kereskedelmi hasznot szerezzenek más felekkel szemben. Mindenesetre további munka szükséges annak érdekében, hogy az EU ETS megbízható és tartós piaci mozgatórugóvá váljon, mely az úttörő szelleműek számára versenyelőnyt biztosít az egymás után megjelenő piaci szereplőkkel szemben. Emellett erőfeszítéseket kell tenni határozottabb és lehetőség szerint eltérő piaci ösztönzők kialakítása érdekében.

Kelt Brüsszelben, 2008. szeptember 17-én.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Dimitris DIMITRIADIS